

Taloustaito SUORA on Taloustaito -lehden sähköinen julkaisu. Taloustaito SUORAn avulla voit tilata tekstiviestillä lehden artikkeleita haluamaasi sähköpostiosoitteeseen.

Taloustaito on Veronmaksajain Keskusliiton lehti, jonka liiton 190 000 jäsentä saavat kotiinsa kuukausittain. Lisäksi jäsenet voivat saada mm. verojuristin neuvoja maksutta puhelimitse. Jäseneksi liittyminen maksaa 25 euroa.

Lisätietoa Taloustaidosta ja Veronmaksajista löydät osoitteesta

www.veronmaksajat.fi

Palvelun käytön yhteydessä saatuja gsm numeroita tai sähköpostiosoitteita ei käytetä markkinointiin, eikä niitä luovuteta kolmansille osapuolille missään muodossa.

Näin käytät SUORAA:

Voit lähettää tämän artikkelin eteen päin haluamaasi sähköpostiosoitteeseen tekstiviestillä:

- 1) koodi jutun lopusta (esim. SUORA 123),
- 2) vastaanottajan sähköpostiosoite (esim. kalle.kaveri@osoite.fi), sekä
- 3) tervehdys vastaanottajalle.

Lähetä tekstiviestisi numeroon **16320**.

Viestin hinta on 1,45 euroa. Järjestelmä toimii Soneran ja Radiolinjan verkoissa.

Reppu selkään ja koulutielle

Kouluun astelee tällä viikolla 61 500 ekaluokkalaista. Koulutien aloittaa opinhaluinen ja utelias optimisti.

”Tulevien kouluvuosien kannalta tärkeintä on optimismin, luovuuden ja oppimishalun säilyttäminen”, korostaa kasvatustieteen professori Kari Uusikylä Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitokselta.

Vanhempien tärkeä tehtävä on osoittaa pienelle koululaiselle, että sinä kelpaat, olet hyvä ja voit oppia. On olennaista, että lapsi ei turhaan kuvittele, ettei hän voi oppia tai että hänessä on vikaa. Esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksiin pitää hakea heti apua erityisopettajalta.

”Realistinen asenne koulunkäyntiin on paikallaan. Kun yritän ja teen tarpeeksi, edistyn ja opin lisää. Epärealistinen ei pidä kuitenkaan olla ja väittää, että lapsi on maailman paras. Perusidea on, että jokainen osaa hyvin jotain. Tietenkin on selvää, että lahjakkuudessa on eroja. Yksi tekee käsillään, toinen on hyvä kielissä tai matematiikassa ja kolmas urheilee. Kun lapsi saa sekä kotona että koulussa kiitosta, syntyy positiivinen asenne oppimiseen”, Kari Uusikylä opastaa.

Itsetunnon kolhuja ei pidä pelätä eikä edes välttää. ”Kolhut kuuluvat asiaan, sillä eihän ketään voi pumpulissa kasvattaa. Kun koti on turvallinen ja lapsi hyväksytään ja häntä tuetaan, niin kyllä lapsi pienet kolhutkin kestää.”

Oppiminen on mukavaa

Koulutien alkuvaiheessa on tärkeää herättää oppimisen halu ja luottamus siihen, että minä opin. ”Lapsella pitäisi olla sellainen fiilis, että mä voin ottaa asioista selvää ja se on kivaa”, Kari Uusikylä sanoo.

”Luku- kirjoitus- ja laskutaidon oppiminen ovat perusasioita, mutta onko niin väliä osaako joitakin yksityiskohtia, jolla täyttää päänsä. Asioistahan voi ottaa selvää ja ajatella itse. Miksi esimerkiksi verrata oppilaiden taitoja reaali- tai taideaineissa numeroil-

la”, hän kärjistää.

Nykyään ihailimme omatoimisia, ulospäin suuntautuneita ja aktiivisia ihmisiä ja asetamme lapsille samat vaatimukset. Ujo ja arka sivustaseuraaja ei ole in. ”Kuvittelemme, että lapsetkin ovat muuttuneet. Itse asiassa lapset ovat aivan samanlaisia kuin aikaisemminkin. Eivät he ole sen tehokkaampia tai pystyvämpiä. Ehkä he hallitsevat jo alakouluiässä tietotekniikkaa paremmin kuin vanhempansa, mutta saattaa olla monia muita asioita, jotka sujuvat huonommin”, Kari Uusikylä pohtii.

”Meillä on vähän sellainen harhakuvitelma, että lapsi on pikkuaikuinen, jonka voi esimerkiksi laittaa kouluun aikaisemmin, jotta hän sitten aikanaan siirtyisi työelämään nopeammin. Lisäksi koulunkäynnin aikaistamiseen liittyy yleensä ajatus kaiken muunkin tehostamisesta. Kysymys on kansantaloudesta, kun sanotaan, että 22-vuotta on yläraja, jolloin opiskelut pitäisi päättää”, sanoo Kari Uusikylä.

Koulu kasvattaa

”Koulun tehtävä on ennen kaikkea kasvattaa. Oppilaat, opettajat ja muu henkilökunta elävät yhteiselämää koulussa useita tunteja päivässä. Itsestäänselvyyttä on, että koulussa opiskellaan. Aivan yhtä tärkeää on oppia kohteilemaan kanssaihmiä hyvin. Tietoinen pyrkimys opiskella elämäntaitoja, hyvää elämää ja erilaisten ihmisten kunnioittamista on tärkeä asia”, Kari Uusikylä korostaa.

Uusikylä painottaa koulun moraalialia. ”Siis sellaista hyvän ja pahan, oikean ja väärän, ihmisten kunnioittavan ja arvokkaan kohteilemisen merkitystä. Oppilalle on melkoinen puute, jos koulussa ei näitä taitoja opi eikä niihin tähdätä. Hyvässä koulussa koko yhteisöllä on hyvä olla ja siellä on selkeät säännöt. Esimerkiksi kiusaamiseen puututaan heti.”

Kodin ja koulun yhteistyö on hyvä aloittaa jo koulutaipaleen alussa. ”On päivänselvää, että vanhempien pitää olla kiinnostuneita, seurata lapsen koulutyötä ja olla selvillä, mitä lapsi on saanut aikaan. Yhteistyötä ja kommunikaatiota peliin”, peräänkuuluttaa Kari Uusikylä.

Taloustaito SUORA on Taloustaito -lehden sähköinen julkaisu. Taloustaito SUORAn avulla voit tilata tekstiviestillä lehden artikkeleita haluamaasi sähköposti-osoitteeseen.

Taloustaito on Veronmaksajain Keskusliiton lehti, jonka liiton 190 000 jäsentä saavat kotiinsa kuukausittain. Lisäksi jäsenet voivat saada mm. verojuristin neuvoja maksutta puhelimitse. Jäseneksi liittyminen maksaa 25 euroa.

Lisätietoa Taloustaidosta ja Veronmaksajista löydät osoitteesta

www.veronmaksajat.fi

Palvelun käytön yhteydessä saatuja gsm numeroita tai sähköpostiosoitteita ei käytetä markkinointiin, eikä niitä luovuteta kolmansille osapuolille missään muodossa.

Kaikille maksuton koulu

Suomessa perusopetus on oppilaille täysin maksutonta. Tänä syksynä perusopetusta nauttii lähes 600 000 lasta ja nuorta esikouluissa ja peruskoulun ala- ja yläasteilla. Perusopetusta annetaan noin 3 850 koulussa.

Vastuu perusopetuksen rahoituksesta ja koulujen rakentamisesta jakaantuu valtion ja kuntien viranomaisten tai koulutuksen muiden järjestäjien kesken. Oman rahoituksen lisäksi kunnat ovat oikeutettuja saamaan valtionosuutta oppilaitosten perustamis- ja käyttökustannuksiin.

Kaikille lapsille pakollinen peruskoulu on yhdeksänvuotinen. Lisäksi on tarjolla vapaaehtoista esiope- tusta ja lisäopetusta (10. luokka).

Peruskoulu yskii eteenpäin

Professori Kari Uusikylä on jo pitkään ollut peruskoulun puolestapuhuja. Lahjakuustutkija uskoo vahvasti yhden ja yhteisen peruskoulun kykyyn kasvattaa koko oppilaskirjoa.

”Olen ollut erittäin tyytyväinen pohjoismaiseen malliin, joka on tasa-arvoinen, mutta ei tasapäinen. Riippumatta sosiaalisesta taustasta, kodin varallisuudesta, vanhempien koulutuksesta tai siitä onko maalainen vai kaupunkilainen, on kaikilla ollut mahdollisuus opiskella. Sivistynyt kansa on ollut ylpeyden aihe. Peruskoulun ansiota on, että lähes kaikki alle 40-vuotiaat suomalaiset puhuvat vieraita kieliä.”

Nyt peruskoulu yskii. Sekä oppilaat että opettajat voivat huonosti, kun resurssit pienenevät, luokkakoot suurenevät, erityisopetusta vähennetään ja erilaiset oppijat integroidaan samaan luokkaan. Ajanhenkeä kuvaa karkealla tavalla Kari Uusikylän mielestä se, että perusopetukselle ei liikene riittävästi euroja. ”On arvovalinta, annetaanko koulutusrahat perusopetukseen vai jonnekin muualle. Miten näin rikkaassa ja yhdessä maailman kilpailukyvisimmistä maista ei ole rahaa perusopetukseen”, Kari Uusikylä kysyy.

Koulu elää ajassa. ”Miten koulu voisi olla erillinen saareke yhteiskunnassa, jos maailma on kilpailullinen ja ihmisiä kohdellaan miten sattuu. Eivät koulun tehostamisen puolestapuhujat pahaa tarkoita. He ajattelevat olevansa hyvällä asialla, jotta Suomi pärjää kansantaloudellisessa kilpailussa, mikä tietenkin on myös tärkeää. Yksipuolisesti vain tehokkuuteen

pyrkivä koulu ei kuitenkaan kasvata tehokkaita ihmisiä vaan kehäraakkeja.” Esimerkkejä liiallisen kilpailun tuhoisista vaikutuksista lasten mielenterveyteen voi hakea vaikkapa Japanista.

”Onneksi opettajat muodostavat edelleen voimakkaan suojamuurin tehokkuuden nimissä tapahtuvaa lapsen henkisen pahoinpitelyä vastaan.” Kari Uusikylä uskoo vahvasti, etteivät opettajat salli lapsen arvokkuuden ja itsenäisyyden viemistä. Koulun kasvatustehtävä on opettajille edelleen tärkeä.

Etenkin 90-luvun loppupuolella kouluihin peräänkuulutettiin kilpailua. Koulujen pitäisi kisata oppilaisista, ja koulujen paremmuudesta pitäisi julkaista rankinglistoja. Tehokkuus, laatu, joustavuus, valinnaisuus olivat avainsanoja. Koulupiirijako poistui ja vanhemmat saivat oikeuden panna lapsensa muuhunkin kuin lähikouluun. Soveltuvuuskokeita järjestetään jo ala-asteella.

”Valitettavasti tällä kaikella luodaan kuvaa, että toiset koulut ovat parempia kuin toiset. Suunnilleen sama opetussuunnitelma niissä kaikissa kuitenkin on.” Lahjakkaiden lasten puolesta puhunut Kari Uusikylä ei usko, että vielä ala-asteella tarvittaisiin lahjakkaiden luokkia tai kouluja. ”Kyllä koulun sisälläkin voidaan eriyttää esimerkiksi matematiikan tai äidinkielen opetusta, jos halutaan ja siihen annetaan rahaa. Lukiossa erikoistuminen voi olla ainakin joillekin oppilaille järkevää.”

”Veikkaan, että kriittiset äänet peruskoulua kohtaan voimistuvat, vaikka OECD:n tekemä Pisa-tutkimus onkin vaientanut pahimmat peruskoulukriitikot.” Kari Uusikylä sanoi seuranneensa huvittuneena äännekkäimpien peruskoulukriitikoiden äkillistä vaike- nemista, kun tutkimustulos kertoi tasapäistävän suomalaisen peruskoulun oppilaiden olevan maailman parhaita lukijoita, kolmansia luonnontieteissä ja neljänsiä matematiikassa. Samalla vähenivät nekin, jotka ovat vaatineet opettajankoulutuksen siirtämistä pois yliopistosta.

”Koulu heijastaa aina ympäröivän yhteiskunnan arvoja. Eduskunta, opetusministeriö ja opetushallitus luovat linjat ja viitoittavat hyvin pitkälle, miten peruskoululla menee ja miten sitä kehitetään. Uusliberalistinen linja ja kaikkialle tunkeutuva talous vaikuttavat myös perusopetukseen.”

Näin käytät SUORAA:

Voit lähettää tämän artikkelin eteen päin haluamaasi sähköpostiosoitteeseen tekstiviestillä:

- 1) koodi jutun lopusta (esim. SUORA 123),
- 2) vastaanottajan sähköpostiosoite (esim. kalle.kaveri@osoite.fi), sekä
- 3) tervehdys vastaanottajalle.

Lähetä tekstiviestisi numeroon **16320**.

Viestin hinta on 1,45 euroa. Järjestelmä toimii Soneran ja Radiolinjan verkoissa.

Taloustaito SUORA on Taloustaito-lehden sähköinen julkaisu. Taloustaito SUORAn avulla voit tilata tekstiviestillä lehden artikkeleita haluamaasi sähköpostiosoitteeseen.

Taloustaito on Veronmaksajain Keskusliiton lehti, jonka liiton 190 000 jäsentä saavat kotiinsa kuukausittain. Lisäksi jäsenet voivat saada mm. verojuristin neuvoja maksutta puhelimitse. Jäseneksi liittyminen maksaa 25 euroa.

Lisätietoa Taloustaidosta ja Veronmaksajista löydät osoitteesta

www.veronmaksajat.fi

Palvelun käytön yhteydessä saatuja gsm numeroita tai sähköpostiosoitteita ei käytetä markkinointiin, eikä niitä luovuteta kolmansille osapuolille missään muodossa.

Näin käytät SUORAA:

Voit lähettää tämän artikkelin eteen päin haluamaasi sähköpostiosoitteeseen tekstiviestillä:

- 1) koodi jutun lopusta (esim. SUORA 123),
- 2) vastaanottajan sähköpostiosoite (esim. kalle.kaveri@osoite.fi), sekä
- 3) tervehdys vastaanottajalle.

Lähetä tekstiviestisi numeroon **16320**.

Viestin hinta on 1,45 euroa. Järjestelmä toimii Soneran ja Radiolinjan verkoissa.

huolehdittava oppilaan sosiaalisesta, fyysisestä ja henkisestä hyvinvoinnista. Lisäksi opetuksen on edistettävä oppilaiden kasvua ja kehitystä, ja koulutyö on suunniteltava siten, että koulu on turvattu paikka sekä oppilaille että opettajille. Oppilasta on myös suojettava väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä”, luettelee Kirsi Lindroos.

Kirsi Lindroosin mielestä on hyvä, että Suomi ehättänyt ensimmäisenä maana maailmassa laatimaan lainsäädännön, joka tunnistaa kiusaamisen. ”Olemme tässä edelläkävijöitä. Ongelma on tunnustettu ja siihen on tartuttu. Turvallisuus on taattava, ja nyt kailta kouluilta edellytetään myös turvallisuussuunnitelmaa.”

Koulu kaipaa toiminnallisuutta

”Opettajan tärkeimpiä taitoja on tunnistaa oppilaan viestit. Lapsi on hirvittävän rehellinen ja avoin ja samalla hyvin haavoittuva. Kaikkein hankalimmassa tilanteessa ollaan, jos koulu ja lapsi asettuvat vastakkain. Varmasti koulu kaipaisi enemmän toiminnallisuutta ja kokemukseen perustuvaa oppimista. Kaikki eivät opi lukemalla ja istumalla kiltisti pulpetissa”, Kirsi Lindroos pohtii.

Pääjohtaja kertoo saavansa runsaasti postia oppilailta ja heidän vanhemmiltaan. ”On hyvin surullista lukea viestejä, joissa koulu on lapsen päävihollinen numero yksi ja lapsi odottaa vain koulun päättymistä. Vielä alaluokilla useimmat oppilaat käyvät koulua hymyssä suin, sitten muutamilta hymy hyytyy.”

Kirsi Lindroos peräänkuuluttaa vastuunottoa oppilaasta jo peruskouluvuosina. Ongelmiin on tartuttava sekä koulussa että kotona. ”On helpompaa heittää oppilas koulusta ulos rimaa hipoen, ja siirtää ongelma eteenpäin.”

Suomalaiset opettajat ovat korkeasti koulutettuja ja ammatissaan arvostettuja. Heiltä vaaditaan huikeita ihmissuhdetaitoja. ”Opettaja joutuu ammatissaan ansaitsemaan kunnioituksensa. Ammattitaito punnitaan jatkuvasti siinä, miten hän löytää yhteyden oppilaaseen. Oppilaan on tunnettava, että opettaja on oikeasti kiinnostunut juuri hänen oppimisestaan.”

Koulut käyttöön

Jos Lindroos saisi päättää, hän kehittäisi kouluista aamusta iltaan toimivia monitoimikeskuksia. ”Olisi järkevää, jos kouluissa olisi sekä aamu- että iltapäivätoimintaa. Esimerkiksi lasten harrastukset voitaisiin keskittää iltapäiviin, kun vanhemmat ovat vielä töissä. Kansalaispistojen toiminta ja erilainen kulttuuritoiminta sopisivat myös koulun katon alle”, hän visioi.

”Erilaisia lasten hoitoon liittyviä palveluita soisi

löytyvän enemmänkin saman katon alta tai ainakin läheltä toisiaan. Onhan perheelle melkoinen rumba, kun viet yhden lapsen päiväkotiin, toisen eskariin ja kolmannen vielä kouluun”; Kirsi Lindroos sanoo.

Opetushallitus on saanut pääjohtajakseen ilmiselvästi naisen, jonka sydämessä on suuri tila lapsille, nuorille, kasvatukselle ja koulunkäynnille. ”Tämä on vähän sellainen elämäntapa ja luonnekysymys. Olen aina hakeutunut tehtäviin, joissa olen päässyt koulunasioiden kanssa tekemisiin.

Työ vie pääjohtajaa lukuisille matkoille. ”Aina kun on mahdollista, yhdistän työmatkaani kouluvierailun”, hän sanoo. Omat kouluikäiset lapset pitävät myös kiinni koulun arjesta. ”Kyllä viesti kulkee”, Kirsi Lindroos naurahtaa ja kiiruhtaa seuraavaan tapaamiseen.

MINNA PETÄINEN.

▶ SUORA137

Peruskouluvuoden hinta vajaa 5 000 euroa

Yksi peruskouluvuosi maksoi oppilasta kohti vuonna 2001 noin 4 690 euroa. Eniten oppilasta kohti oli kuluja Kainuussa, missä yhden oppilaan koulutukseen meni noin 5 370 euroa, kun Pirkanmaalla yhteen oppilaaseen kului noin 4 260 euroa. Pääkaupunkiseudulla Helsinki käytti oppilasta kohti noin 5 140 euroa, Espoo noin 4 930 euroa ja Vantaa 4 150 euroa.

Miten reilu 4 000 euroa sitten jakaantuu? Esimerkiksi Lapualla yhden oppilaan menot olivat 4 901 euroa. Summasta 3 212 euroa (65,5 %) meni opetukseen, 767 euroa (15,6 %) kiinteistöihin, 472 euroa (9,6 %) ruokailuun, 202 euroa (4,2 %) kuljetuksiin, sisäiseen hallintoon 185 euroa (3,8 %) ja muuhun oppilashuoltoon 62 euroa (1,3 %). Etelä-Pohjanmaan keskiarvo oli 4 730 euroa.

”Olemme aina eläneet taloudellisesti. Upporikkaita emme ole olleet koskaan. Onneksi lukemat ovat aika lähellä Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa, vaikka Lapualla on esimerkiksi 18 ala-astetta, joista osa on aika pieniä”, selvittää Lapuan kaupungin sivistyskeskuksen talouspäällikkö Matti Hippolin.

Lapualla hurauttaa melkoinen määrä euroja kouluilaisten kuljetukseen, sillä isossa kunnassa pisimmät koulumatkat ovat 30 kilometrin hujakoilla. Hippolinin mukaan kulut ovat kuitenkin samaa tasoa kuin muuallakin. Linja-autoliikenne palvelee hyvin, ja pienet koululaiset kuljetetaan kouluun takseilla.

Aterioihin käytetään 2,48 euroa oppilasta kohti. ”Meillä pienet koulut nostavat aterian hinnan keskiarvoa”, Matti Hippolin sanoo.

Taloustaito SUORA on Taloustaito -lehden sähköinen julkaisu. Taloustaito SUORAn avulla voit tilata tekstiviestillä lehden artikkeleita haluamaasi sähköpostiosoitteeseen.

Taloustaito on Veronmaksajain Keskusliiton lehti, jonka liiton 190 000 jäsentä saavat kotiinsa kuukausittain. Lisäksi jäsenet voivat saada mm. verojuristin neuvoja maksutta puhelimitse. Jäseneksi liittyminen maksaa 25 euroa.

Lisätietoa Taloustaidosta ja Veronmaksajista löydät osoitteesta

www.veronmaksajat.fi

Palvelun käytön yhteydessä saatuja gsm numeroita tai sähköpostiosoitteita ei käytetä markkinointiin, eikä niitä luovuteta kolmansille osapuolille missään muodossa.

Näin käytät SUORAA:

Voit lähettää tämän artikkelin eteen päin haluamaasi sähköpostiosoitteeseen tekstiviestillä:

- 1) koodi jutun lopusta (esim. SUORA 123),
- 2) vastaanottajan sähköpostiosoite (esim. kalle.kaveri@osoite.fi), sekä
- 3) tervehdys vastaanottajalle.

Lähetä tekstiviestisi numeroon **16320**.

Viestin hinta on 1,45 euroa. Järjestelmä toimii Soneran ja Radiolinjan verkoissa.

Säästöjä etsitään

Tämän vuoden kulut eivät Matti Hippolinin arvon mukaan ainakaan nousseet vuodesta 2001. ”Säästöjä on löydettävä. Esimerkiksi tänä vuonna olemme vähentäneet opetustuntien määrää. Syksyllä 2004 lakkautetaan neljältä ala-asteen koulua. Syyt ovat taloudelliset. Lisäksi oppilasmäärä pienenee”, Matti Hippolin sanoo.

Juuan kunnassa Pohjois-Karjalassa perusopetukseen kului oppilasta kohti vuonna 2001 noin 6 158 euroa. Summasta 3 575 euroa (58 %) meni opetukseen, 445 euroa (7,2 %) kuljetuksiin, 638 euroa (10,4 %) ruokailuun ja muihin opetuksen menoihin noin 1 500 euroa (24,3%). Pohjois-Karjalan keskiarvo oppilasta kohti on noin 4 740 euroa.

”Meillä kustannuksia lisäävät pienet kyläkoulut ja opetusyksiköt sekä kuljetukset”, toteaa Juuan kunnan sivistysjohtaja Marja Kononen.

”Juuan kunnan tarjoamat kuljetusetuudet ovat paremmat kuin laki vaatii. Esimerkiksi esikouluun kuljetamme kilometrin etäisyydeltä. Ala-asteella raja on kolme kilometriä ja ylä-asteella viisi. Meillä on myös aika paljon erityisopetusta ja tarvitsemme opettajien lisäksi avustavaa henkilökuntaa”, Marja Kononen sanoo.

Tänä vuonna Juuan kunta säästää lakkauttamalla kolme kyläkoulua. Elokuussa ovet avautuvat kuudessa kyläkoulussa.

Lähteet: www.kuntaliitto.fi,
www.opetushallitus.fi, www.minedu.fi